

Одним із першорядних завдань «Просвіти» був розвиток «національної свідомості між своїм народом».

Протягом двох років у с.Богданівці на кошти М.Аркаса працювала школа в українською мовою навчання. Вона не лише навчала письменності та основам наук, а й виховувала учнів та їх батьків в дусі української національної свідомості.

Невідступний, науково-популярній творчості, пропагандист рідної мови М.Аркас зробив величезний внесок у розвиток у популяризацію національної культури.

З 1993 року народний хор кафедри хорового диригування та українських народних інструментів Миколаївського філіалу КНУКіМ під керівництвом О.Шпачинського з честю носить ім.'я нашого славного земляка – М.М.Аркаса.

Звучить в репертуарі хору «Колискова» з опери «Катерина», і і своїми інтонаціями будить вічні теми материнства та тернових доріг життя, навіяні поезією славного Тараса. В наш час спадщина Миколи Аркаса повинна стати духовним набутком молоді ,висвітиться новими гранями. Його життя та діяльність є прикладом до формування нового громадянина, високоосвіченого, творчого, висококультурного.

Вичівський П.П.,

Ковальська Л.В.,

ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ

КУЛЬТУРА ПРИКАРПАТТЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ

У сучасній науковій літературі, яка присвячується розвитку туристичної галузі, підкреслюється, що атрактивність (привабливість) є основою залучення туристичних потоків. У той же час, туристична привабливість може змінюватися в залежності від багатьох чинників, котрі впливають на привабливість туристичного регіону. Надзвичайно вагомою складовою туристичної привабливості в сучасних умовах, є культура окремої дестинації.

Культура є фундаментальною основою процесу розвитку, збереження а також зміцнення самобутності кожного народу. У більшості провідних країн Європи та Америки, на сьогоднішній день, спостерігається процес демократизації культури і туризму, які є вагомою частиною життя сучасного суспільства. Пізнання навколишнього світу неможливе без набуття фундаментальних знань у галузі культури.

У ході проведеної у Мехіко (1981 р.) наукової конференції було визначено два основних поняття «культури». Перше визначення – загального

характеру, включає все, що створила людина додатково до природи: суспільну думку, господарську діяльність, виробництво, споживання, літературу і мистецтво, спосіб життя і людську гідність.

Друге визначення – спеціалізованого характеру, побудоване на так званій «культурі культури», тобто на моральних, духовних, інтелектуальних і художніх аспектах життя людини. Зважаючи на це, необхідно підкреслити, що культурна спадщина окремого народу складається не тільки з творів музикантів, письменників, художників, архітекторів, праць вчених, але й з нематеріальних надбань, тобто фольклору, народних промислів, фестивалів, релігійних ритуалів.

Враховуючи вище зазначене, необхідно підкреслити, що територія Прикарпаття досить багата на пам'ятки матеріальної та не матеріальної культури, які є основою її туристичної привабливості.

Зокрема, на території Івано-Франківської області на державному обліку перебуває 3944 пам'ятки культурної спадщини. Дві пам'ятки сакральної архітектури внесено до Списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: церкву Святого Духа 1598 р. в м. Рогатині та церкву Різдва Пресвятої Богородиці 1808 р. в с. Нижній Вербіж Коломийського району.

Територію області здавен населяли народи з різним релігійним віросповіданням. Збережені церкви, костели, синагоги, монастирі та скити є окрасою Прикарпаття та передумовою для розвитку багатьох видів туризму. На сьогодні в області налічується 50 дерев'яних церков, які охороняються державою. Найдавніші з них – Благовіщенська церква (1587 р.) у м. Коломиї, Благовіщенська церква (1600 р.) в с. Пістинь Косівського району, Різдва Пресвятої Богородиці (1615 рік) у селищі Ворохта на Яремчанщині. А в с. Розсільна Богородчанського району знаходиться дерев'яна церква Архистратига Михаїла (1848 р.), зведена без жодного цвяху.

У гірських селах області зустрічаються дерев'яні будівлі трьох типів: лемківські, бойківські та гуцульські. Для гуцульської школи характерні багатоярусний дах з кількома шпилями та квадратна основа будівлі. Бойківські церкви – видовжені, складаються з трьох залів, накриті спільним шатровим дахом. Лемки будували церкви з однією банею-шпилем, до головної споруди прилаштували бокові – виходила хрестова основа.

Найяскравішим зразком дерев'яного будівництва є Церква Святого Духа з укріпленнями в місті Рогатин (1598 р.). Іконостас Святодухівської церкви, створений у 1650 році, вважається перлиною українського малярства.

Знаковими об'єктами для розвитку туризму є:

- Манявський скит, пам'ятка архітектури XVII ст., поблизу с. Манява Богородчанського району. Заснований у 1606 р. Й. Княгницьким, вихованцем Афонського монастиря. Скит Манявський – Хрестовоздвиженський аскетичний чоловічий монастир східного обряду (український Афон), визначний осередок духовності, культури і мистецтва України. Зараз це відреставрований ансамбль кам'яних і дерев'яних споруд, обгороджених високою кам'яною стіною з

вежами і бійницями – вдалий синтез гірського рельєфу і фортифікаційних забудов.

- Гошівський монастир отців Василіан і церква Преображення Господнього на Ясній Горі у с. Гошеві Долиньського району, заснований у 1570 році. Місце паломництва християн з різних країн світу, які йдуть сюди, щоб помолитися чудотворній іконі Божої Матері;

Значна кількість пам'яток культури Прикарпаття зберігається і у музеях, яких в області працює понад 120 (приватних, громадських та державних). Найвідомішими і найпопулярнішими серед туристів є: Івано-Франківський краєзнавчий музей; Національний заповідник «Давній Галич»; Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Й. Кобринського; Коломийський музей «Писанка»; Долинський музей «Бойківщина» Тетяни і Омеляна Антоновичів; Косівський музей народного мистецтва та побуту Гуцульщини; Приватний музей старожитностей Романа Кумлика в Верховині; Історико-меморіальний музей Степана Бандери; Музей визвольних змагань прикарпатського краю; Літературно-меморіальний музей Івана Франка; Русівський літературно-меморіальний музей Василя Стефаника та інші.

Прикарпатський край багатий і своєю духовною культурою, адже тут знаходяться історико-етнографічні райони Покуття і Опілля, а також гірські етнографічні групи населення бойків і гуцулів. Високим художнім рівнем, поетичністю, багатством ритуальних дійств характерні родинні свята і обряди. У календарній і родинній обрядовості гуцулів, бойків, покутян, опілян відобразилась уся історія не лише української, але й архаїчної слов'янської обрядовості – від давніх часів язичництва по сьогоднішній день.

Світоглядні уявлення і вірування населення краю тісно пов'язані насамперед із різноманітною господарською діяльністю і ґрунтуються на спостереженнях за природою та оточуючим середовищем. Дохристиянських часів сягають вірування, пов'язані з надприродними істотами, які нібито здатні своїми діями-завдати шкоди чи допомогти людині. Щоб позбутись або задобрити їх ще й тепер застосовуються різні магичні дії – ворожіння, примовляння, носіння оберегів тощо. Компоненти святкового і обрядового вбрання гуцулів, бойків, покутян і опілян відзначаються багатою орнаментацією, прикрасами, вишивкою, аплікацією, тисненням на шкірі, металічними виробами, що викликає значний інтерес серед туристів.

Отже, в умовах військово-політичного конфлікту з Російською Федерацією, а також гострої економічної кризи, культура відіграє вирішальну роль не тільки у збереженні і зміцненні незалежності України, але і у розвитку туризму, забезпеченні економічного зростання як окремих регіонів, так і всієї країни.